

УДК 796.386-043.86(477.73)

Марцінковський І. Б.

доцент кафедри теоретичних основ олімпійського та професійного спорту, Навчально-науковий гуманітарний інститут Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова (Україна, Миколаїв), mib-1958@ukr.net

Полхутенков В.

студент спеціальності 017 Фізична культура і спорт, Навчально-науковий гуманітарний інститут Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова (Україна, Миколаїв), mib-1958@ukr.net

РОЗВИТОК НАСТІЛЬНОГО ТЕНІСУ НА МИКОЛАЇВЩИНІ

Зроблений історичний екскурс створення настільного тенісу як дозвілля у вимушених перервах, зумовленими дощовою погодою, між матчами з великого тенісу у Великій Британії. Англійські офіцери сприяли поширення цього дозвілля у колоніях імперії. Наприкінці XIX – початку XX ст. розвиток настільного тенісу відбувся на західних теренах України, які на той час входили до Австро-Угорської імперії. Проте офіційні дані змагань в Україні відомі тільки з середини XX ст. У 1900 р. у Великій Британії настільний теніс (пінг-понг) визнаний як спорт, відбулися перші офіційні змагання, а 1901 р. перші міжнародні змагання. 1926 р. була заснована Міжнародна федерація настільного тенісу та пройшов перший чемпіонат світу. З новою силою гра відродилася із закінченням Другої світової війни. У 1960-х роках гра стала однією з наймасовіших видів спорту. 1950 р. в Москві відбувся перший Всесоюзний турнір, а наступного 1950 р. відбулися чемпіонати Союзу та України. З 1960-х років настільний теніс став поширеним дозвіллям в Україні у радянських закладах та організаціях, у тому числі й на Миколаївщині. Із здобуттям незалежності, в Україні заснована національна Федерація настільного тенісу. З 2000 р. команда України бере участь у змаганнях в Новій Європейській Лізі, проводиться Клубний чемпіонат України. Розвивається й паралімпійський настільний теніс. Миколаївські спортсмени Наталія Косміна та Юрій Щепанський досягли значних успіхів з настільного тенісу.

Ключові слова: настільний теніс, Миколаївщина.

Постановка проблеми. Історія виникнення настільного тенісу дотепер залишається мало вивченою і суперечливою. За твердженнями одних дослідників він зародився у різних країнах одночасно, але більшість дослідників вважають, що настільний теніс виник у Великобританії у другій половині XIX ст., як різновид королівського тенісу. Дощова погода заставляла переносити матчі великого тенісу. За негоди гра спочатку відбувалася у приміщеннях на підлозі, а згодом на зсунутих столах. Через якийсь час компанія Jaques of London розробила обладнання для цієї домашньої розваги і дуже швидко гра завоювала популярність у салонах Британії та деяких європейських країн. Правила гри в настільний теніс вперше були опубліковані 1884 р. Ф. Айерсом (F. Ayers) у Лондоні під назвою «Miniature Indoor Lawn Tennis Game». У 1891 р. Джеймс Гібб привіз з Америки до Британії порожнинні кольорові кульки з целулоїду для дитячої гри і вирішив використати їх для гри в пінг-понг. Целулоїдні м'ячики виявилися набагато ефективнішими і швидко витіснили, виготовлені з інших (каучук, корок, обшитих тканиною) матеріалів. Розвиток промислового виробництва нових матеріалів дозволив застосувати їх у виготовленні спортивного інвентаря, особливо пористої гуми у тенісних ракетках.

Певний час гра розвивалася як засіб дозвілля та активного відпочинку і не мала єдиних правил. У 1900 р. у Великій Британії настільний теніс (пінг-понг) визнаний як спорт. Тоді відбулися перші офіційні змагання. У 1901 р. відбувся турнір в Індії, що вважається першими міжнародними змаганнями.

Британські офіцери поширили гру у пінг-понг в Індії та Південній Африці, згодом у США, пізніше завдяки ентузіастам гра прийшла до Австро-Угорщини та Німеччини. Завдяки тим самим ентузіастам наприкінці XIX – початку XX ст. розвиток настільного тенісу відбувся на західних теренах України, які на той час входили до Австро-Угорської імперії. Частіше грою цікавилися поодинокі любителі в заможних сім'ях, а тому немала широкого поширення. Проте офіційні дані змагань в Україні відомі тільки з середини XX ст.

З 1904 до 1921 рр. популярність настільного тенісу в Європі та Америці зменшилася із-за примітивності техніки гри. У 1921 р. настільний теніс повернувся у Європу під сучасною назвою. У 1920-х роках в європейських країнах почали формуватися національні асоціації настільного тенісу. 15 січня 1926 р. була заснована Міжнародна федерація настільного тенісу (International Table Tennis Federation – ITTF), до якої увійшли дев'ять країн. У грудні того самого року в Лондоні пройшов перший чемпіонат світу з пінг-понгу, як казали у той час. Під егідою ITTF з 1926 р. проводяться чемпіонати світу в особистому та командному розрядах. Одноманітність гри призвела до падіння цікавості до неї, припинився випуск інвентаря. Настільний теніс перестав існувати як вид спорту. Друге відродження настільного тенісу стало після Другої світової війни, коли цей вид спорту став інтенсивнішим, видовищнішим.

Історія розвитку настільного тенісу як спорту на Миколаївщині дотепер не висвітлювалася, що й зумовило актуальність нашого дослідження.

Метою роботи є дослідити та показати історію розвитку настільного тенісу на Миколаївщині.

Методи дослідження: історичний, бібліографічний, системного підходу, аналізу та синтезу.

Виклад основного матеріалу. Наприкінці 1920-х – на початку 1930-х років настільний теніс отримав прихильників у тодішньому Союзі РСР, у тому числі й в Україні, куди вона входила. У 1927 р. в Союзі РСР відбулися показові ігри делегації англійських робітників, що додало стимулу для популяризації гри. Щоправда, її популярність у подальшому зменшилася, але у 1960-х роках гра стала однією з наймасовіших видів спорту. 1950 р. в Москві відбувся перший Всесоюзний турнір, а наступного 1951 р. відбулися чемпіонати Союзу та України.

Ініціаторами відродження гри в настільний теніс стали Ф. Глаз, В. Туранов, С. Тальський, О. Сирота з Києва, З. Розенберг і О. Пастернак з Одеси, О. Ревіс і Л. Рис з Харкова, Р. Газжа зі Львова та ін. Проте у післявоєнні роки цей вид спорту широкого поширення не отримав із-за відсутності спортивного інвентаря. Перші офіційні змагання з настільного тенісу в Союзі РСР були проведені у 1946 р. Поступово настільний теніс стає популярною грою в Україні, Литві, Латвії, Естонії, Молдові. З 1960-х років настільний теніс став поширеним дозвіллям в Україні у радянських закладах та організаціях, у тому числі й на Миколаївщині. Проводилися змагання всередині колективів з визначенням переможців між цехами чи виробничими підрозділами. Переможців заохочували профспілковими нагородами. Успіхом користувався настільний теніс серед шкільної молоді. Змагання проводилися серед школярів у загальноосвітніх школах, у дворах міських кварталів.

У 1951 р. були організовані перші змагання найсильніших гравців в настільний теніс в Україні. Їх переможцем став Є. Шицер зі Львова. З цього часу розіграш першості Української РСР проводився регулярно.

1954 р. в спортсмени з настільного тенісу Союзу РСР стали членами Міжнародної федерації настільного тенісу. В країні створюються спеціалізовані школи, розробляється нова методика навчання і тренування.

З 1988 р. настільний теніс став олімпійським видом спорту. Поточні міжнародні правила гри у настільний теніс були встановлені у 2001 р. Натепер настільний теніс увійшов до числа одного з найпопулярніших видів спорту на планеті. Ним захоплюються понад 850 мільйонів любителів та спортсменів-професіоналів, а до складу ITTF входять 226 асоціацій і федерацій настільного тенісу країн світу.

З відновленням державності України масове поширення настільного тенісу у нашій країні було дещо пригальмоване. З вересня 2000 р. національна збірна команда України бере участь у змаганнях в Новій Європейській Лізі. Успіхом Федерації є проведення Клубного чемпіонату України.

Найсильнішими тенісистами України ї Євген Прищепа, Коу Лей, Ярослав Жмуденко, Олександр

Дідух, Іван Катков, Дмитро Писар, Ганна Гапонова, Маргарита Песоцька, Тетяна Біленко та ін. Серед паралімпійців найсильнішими є Михайло Попов, Юрій Щепанський (Миколаїв), Вікторія Сафонова, Наталя Косміна (Миколаїв), Віктор Дідух, Юлія Клименко, Максим Ніколенко, Олександр Єзика.

У нашій області діє ГО «Миколаївської області Федерація настільного тенісу» (ГО «МОФНТ») – громадське формування фізкультурно-спортивної спрямованості, що об'єднує спортсменів, тренерів та всіх прихильників цього підвищенню ролі фізичної культури та спорту у всебічному розвитку особистості, зміцненню здоров'я громадян, формуванню здорового способу життя. До перереєстрації ГО «МОФНТ» у Миколаєві та області за Української РСР спортсмени-тенісисти були об'єднані у подібну структуру з 1988 р. [6].

18 лютого 2023 р. на Всеукраїнських змаганнях з настільного тенісу вихованка Миколаївської ДЮСШ № 1 Поліна Кривошея здобула дві медалі. Спортсменка посіла третє місце у особистих змаганнях серед дівчат 2010 року народження та молодших, а також перемогла у парному розряді. Тренером Поліни є Ігор Зубенко.

Вихованка миколаївської школи тенісистів є Наталія Косміна – чемпіонка XV літніх Паралімпійських ігор, майстер спорту України міжнародного класу. Займається настільним тенісом у Миколаївському регіональному центрі з фізичної культури і спорту інвалідів «Інваспорт».

Щепанський Юрій – український паралімпійський спортсмен з настільного тенісу, бронзовий призер чемпіонату світу (2006), тричі чемпіон Європи в командному розряді (2009, 2011, 2013) та двічі в особистому розряді (2009, 2013), бронзовий призер Чемпіонату Європи в командному розряді (2007). Натепер є керівником ГО «МОФНТ».

Настільним тенісом захоплюються люди різного віку. Ця спортивна гра дає значне фізичне навантаження на організм. Тенісист постійно перебуває у русі. Настільний теніс добре впливає на швидкість реакції, зір, вестибулярний апарат, розвиток великої та дрібної моторики, витривалість, гнучкість, а також виховує самоконтроль та високу концентрацію уваги.

Настільний теніс розвивається в Національному університеті кораблебудування імені адмірала Макарова, у клубі настільного тенісу STEM (м. Миколаїв), Table Tennis Club (м. Миколаїв). У Миколаївській області організацією підготовки спортсменів та проведенням змагань виступає м. Вознесенськ. Місцева ДЮСШ стала хорошою школою для підвищення майстерності дітей та молоді. 26 січня 2022 р. на базі Первомайської ДЮСШ імені Тофана (директор школи і тренер Станіслав Паламарчук) відбувся дитячо-юнацький турнір з настільного тенісу, присвячений Дню Соборності України. Учасниками турніру стала команда тенісистів з Миколаєва, тренером якої є випускник ННГІ НУК ім. адмірала Макарова Михайло Дікусар.

Висновки. За матеріалами науково-методичної літератури й Інтернет-джерел, офіційного сайту ГО «Миколаївської області Федерація настільного тенісу» досліджено історію виникнення та поширення настільного тенісу як спорту в світі та в Україні, а також його розвиток в м. Миколаєві та області. Миколаївщина має яскравих спортсменів-тенісистів, які відзначилися не тільки в національній першості, але й на міжнародних змаганнях.

Встановлено, що на Миколаївщині – у Миколаєві, Первомайську, Вознесенську та інших містах області існують дитячо-юнацькі школи та дитячо-юнацькі школи олімпійського резерву, клуби, де розвивається

настільний теніс, спортсмени яких достойно виступають на обласних всеукраїнських та міжнародних змаганнях.

Література

1. Миколаївська спортсменка завоювала дві медалі на змаганнях з настільного тенісу // <https://svidok.info/ru/evidence/69819>
2. Паратеністка з Миколаєва здобула ще одну «бронзу» // <https://inshe.tv/mykolaiv/2023-09-09/793000/>
3. Федерація настільного тенісу України // <https://www.uttff.com.ua/>
4. The Table Tennis Collector, номер 63, лютий 2012 року (англ.). Офіційний сайт ITTF. Архівовано 14 вересня 2017 року.

Martsinkovsky I. B., Associate Professor of the Department of Theoretical Foundations of Olympic and Professional Sports, Educational and Humanities Institute of the National University of Shipbuilding after Admiral Makarov (Ukraine, Mykolaiv), mib-1958@ukr.net

Polkhutentkov V., Student of the Specialty 017 Physical culture and sports, Education and Research Institute of Humanities of Admiral Makarov National University of Shipbuilding (Ukraine, Mykolaiv), mib-1958@ukr.net

DEVELOPMENT OF TABLE TENNIS IN THE MYKOLAYIV REGION

A historical tour of the creation of table tennis as a pastime during the forced rain breaks between major tennis matches in Great Britain. English officers promoted the spread of this pastime in the empire's colonies. At the end of the 19th and the beginning of the 20th centuries. the development of table tennis took place in the western territories of Ukraine, which at that time were part of the Austro-Hungarian Empire. However, official data of competitions in Ukraine are known only from the middle of the 20th century. In 1900, table tennis (ping-pong) was recognized as a sport in Great Britain, the first official competitions were held, and in 1901, the first international competitions. In 1926, the International Table Tennis Federation was founded and the first world championship was held. With a new force, the game was revived with the end of the Second World War. In the 1960s, the game became one of the most popular sports. In 1950, the first All-Union tournament was held in Moscow, and in the following year, in 1950, the championships of the Union and Ukraine took place. Since the 1960s, table tennis has become a common pastime in Ukraine in Soviet institutions and organizations, including in the Mykolaiv region. After gaining independence, the National Table Tennis Federation was founded in Ukraine. Since 2000, the Ukrainian team has participated in competitions in the New European League, the Ukrainian Club Championship is held. Paralympic table tennis is also developing. Mykolaiv sportsmen Nataliya Kosmina and Yurii Shchepanskyi achieved considerable success in table tennis.

Keywords: table tennis, Mykolaiv Oblast.

УДК 378.147:796.011.3]+796.03(477)"1917/1921"

Марцінковський І. Б.

доцент кафедри теоретичних основ олімпійського та професійного спорту, Навчально-науковий гуманітарний інститут Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова (Україна, Миколаїв), mib-1958@ukr.net

ОРГАНІЗАЦІЯ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ СПОРТИВНИХ ЗАХОДІВ ЗА УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ

Дослідженням встановлено, що попри значні економічні труднощі, пов'язані з Першою світовою війною і розпадом Російської імперії, спортивне життя за Української Народної Республіки продовжувало розвивалося на ґрунті традицій попередніх років та отримало нові перспективи у своєму розвитку. Матеріали газети «Відродження» за 1918 рік вказують, що у молодій державі приділялася значну увагу національній освіті, у тому числі проводилася підготовка педагогічних кадрів з фізичного виховання. На той час на усіх теренах держави, у Києві та губернських містах і містечках, функціонували спортивні товариства як українські, так і національних меншин, які залучали громадян до занять різноманітними видами спорту. У спортивному русі та розвитку спорту в Українській Народній Республіці активно включалися не тільки різноманітні соціальні групи населення, у першу чергу військові, але й жінки, які брали дієву участь в діяльності спортивних товариств, змаганнях, організації дитячих спортивних майданчиків за місцем проживання.

Ключові слова: Українська Народна Республіка, спорт.

З відреченням російського царя престолу і встановленням Тимчасового уряду Росії, у Києві громадським комітетом, створеним із політичних і громадських організацій, проголошено утворення Україн-

ської Центральної Ради (УЦР). Із захопленням більшовиками влади в Росії, УЦР 7 (20) листопада проголосила Українську Народну Республіку (УНР) з визначеною територією у федеративних зв'язках із